

NEREDE OLSAN ALLAH'TAN KORK!*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l- müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أَتَدْرُونَ مَنْ السَّابِقُونَ إِلَى ظِلِّ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
الَّذِينَ إِذَا أُعْطُوا الْحَقَّ قَبِلُوهُ وَإِذَا سُئِلُوهُ
بَدَّلُوهُ وَحَكَمُوا لِلنَّاسِ كَحُكْمِهِمْ لِأَنْفُسِهِمْ

(حل . حم . عن عائشة)

RE. 12/9 (E tedrûne meni's-sâbikûne ilâ zılli'llâhi azze ve celle: Ellezîne izâ u'tü'l-hakka kabilûhü, ve izâ süilûhü bezelûhü, ve hakemû li'n-nâsi kehükmihim li-enfüsihim.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Hep beraber bir salât u selâm okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedini'n- nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîî, ve sahbihîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri bizim Rasûlüllah'a olan muhabbetimizi artırsın. Onu bize çok sevdirdin...

a. Yaratılışımızın Gâyesi

İnsan bu dünyaya tekemmül için gelmiştir. Bu tekemmül mârifet-i ilâhiye nisbetindedir. Allah'a olan ma'rifeti ne kadarsa insanın tekemmülü o nisbettedir. Allah-u Teâlâ'yı bilmenin en güzel yolu da Peygamber SAS'ın yoludur. Onun yolundan başka bir yol ile Allah bilinmez. Allah'ı bilmek ancak Peygamber SAS'ın sünen-i seniyyesine ittibâ ile hasıl olur.

Mâlûmunuzdur ki insan iki nesneden ibarettir; birisi toprak, madde dediğimiz et kemik, diğeri de ruh dediğimiz. Et kemik yer mahsulüdür; işte ona madde diyorlar, yerden hasıl olan toprağın hülâsası. Ruh da melekût aleminin, bu âlemin değil, melekût âleminin mahsulüdür.

Allahu Celle ve A'lâ bu iki zıddı bu bedende birleştirmiş, şu vücut hasıl olmuştur. Aslı toprak olan şu vücut bakınız ne âlemedir; görür, duyar, işitir, söyler, yürür, birçok fevkalâdelikleri var; aylara da gidiyor bugün, yıldızlara da gidiyor. Bu maddenin mahsulüdür.

Bu madde mahsulü olan şu insan bu ruh ile olduğu müddetçe bu hünerleri yapıyor.

Ruh ayrılır ayrılmaz ne bu göz görüyor, ne o kulak duyuyor, ne o dil söylüyor, hiçbir hareket yok. Niçin?

Asıl olan madde alındı. Asıl olan madde ruh idi, ruh alınınca bu ceset kıymetsiz kaldı, haydi toprağa, aslına... Gömelim, başka çare yok.

Demek ki asıl kıymet kafeste değil, kafesin içindeki kuştadır.

Binaen aleyh bu Ramazan çok güzel bir aydır. İşte bu kuşun beslenme ayının bize verdiği şevk, neşe, zevk ile [bu aydaki yaşantımızla] öteki aylara hiç benzemeyiz; en haşarımız bile bu ayda bir başkalaşır; sofu daha sofu olur. Bu gerek sofuluk şeysi olsun gerek insanlardaki tekemmüle sebep olan şeyler olsun, Allah-u Teâlâ'nın bilinmesine vesile olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

(الذاريات: ٥٦)

(*Ve mâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ li-ya'budûn.*) “Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.” (Zâriyat, 51/56) buyuruyor.

(*Li-ya'büdûn*) “İbadet etsinler” mânasına gelir ama müfessirler (*li-ya'rifûn*) diye açıklamışlar. Yâni, “Ben bu kulları beni bilsinler için yarattım.” demek.

Kulların yaradılışının sebebi kendisini yaratan Allahu Celle ve A'lâ'yı bilmek içindir.

“—E nereden bileceğiz Allah-u Teâlâ’yı, görmüyoruz ki?”

İşte eseri var, bak, eserden müessire intikal et!

Şimdi hangi bir eşyayı görürsek görelim, bu eşyayı yapanı ararız; “Bunu kim yaptı?” deriz. Şu levhayı görüyoruz; “Kimin yazısı bu, kim yazmış bu yazıyı?” diyoruz. Bir eser görüyoruz; “Kim yapmış bunu?” diyoruz, bir arama, sormamız var.

Bu dünyadaki bu insanları görüyoruz, mahlûkâtı görüyoruz, envai çeşit yıldızlarıyla her gün gözümüzün önünde tepemizdeki gök kubbeyi görüyoruz. Bunun sahibini aramamak, kimdir dememek olur mu, imkân var mı buna?

Elbette diyeceğiz ki:

“—Yahu bunlar kimin eseri?”

İşte bunları yaradana Allah diyoruz.

O Allah, ama görmüyoruz? Görmüyoruz ama eseri meydanda; sende meydanda, bende meydanda, yerde meydanda gökte meydanda, hepsi meydanda...

Bu varlıklar içinde hiçbir varlık yok ki, kendiliğinden meydana gelmiş olsun. Hiçbir mevcut yoktur ki kendiliğinden olmuş olsun. Mutlaka onu bir yapanın olduğuna insanın aklı erer, bunu bir yapan var.

“—Yok canım, bu eskiden beri böyle işte!”

Eskiden de olsa, ne kadar eskidense onu ille bir yapan vardır. Şu camiyi görürsünüz, ilk defa gören kimse, “Bu nedir? Kim yapmıştır,

ne zaman yapılmıştır? diye sorar, bu sorular akla gelen bir şeydir. Binâen aleyh insan, bu mahlûkatın, bu mevcûdatın sahibi olan Allah-u Teâlâ'yı arayıp bulacaktır. Onu bulmak için de Kur'an'a ve Rasûlüllah'ın sünnetine müracaat edecektir. Bu yoldan gidince, insan bunları yaratana görmüş gibi inanır.

İbn-i Abbas var ya, Hz. Abbas'ın oğlu Abdullah, o anlatıyor:

Ben Rasûl-i Ekrem SAS'in arkasında iken, Rasûlüllah bana dedi ki:

“—Bak sana bir şeyler söyleyeceğim, onu iyi öğren, iyi belle!”

Uzunca o hadîs-i şerîf. Onun başında demiş ki:

(Fa'büdu'llâhe keenneke terâhü) “Ey Abbas'ın oğlu! Sen Allah'ı görür gibi ibadet et! İbadet ederken, o seni görüyormuş gibi ibadet et; körü körüne değil. O seni muhakkak görüyor; gördüğünü iyi bilerekten görüyormuş gibi ona ibadet et!”

Maksat Allah-u Teâlâ'yı bilmek. Allah-u Teâlâ kendisini bize 99 tane ismi ile bildirmiştir. Doksan dokuz tane Esmâ-i Hüsnâ diye biz her sabah okuruz onu; “Ben böyle bir Allah'ım.” diye o 99 isimle bize tanıtmıştır kendisini...

(Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm) derken kendisinin Rahmân olduğunu, Rahîm olduğunu; *(El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn)* derken kendisinin alemlerin Rabbi olduğunu, kendisine hamdetmemiz gerektiğini;

(*Mâliki yevmi'd-dîn*) derken kıyamet gününün de sahibi olduğunu; dünyanın da ahiretin de sahibi olduğunu bildirmiştir.

Ayrıca 99 esmâsı vardır. Bu 99 esmâyı belleyen cennetlidir. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:¹

إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِنْ أَحْصَاهَا

دَخَلَ الْجَنَّةَ

(خ.م.ت.ه.ه.حب.طس.ق.عن أبي هريرة)

(*Inne li'llâhi tis'aten ve tis'îne'smen, men ahsâhâ dehale'l-cenneh.*) “Muhakkak ki, Allah-u Teâlâ'nın doksan dokuz ismi vardır. Kim bunları ezberlerse veya mânâsına âşinâ olur, içine sindirirse cennete girer.”

Bunları belleyip bunlarla amel etmek, insanların cennete girmesine vesile olur.

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.981, no:2585; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2062, no:2677; Tirmizî, *Sünen*, cV, s.530, no:3506; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1269, no:3860; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.258, no:7493; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.87, no:807; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.296, no:981; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.X, s.27, no:19601; Taberânî, *Dua*, c.I, s.48, no:97; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.VI, s.231, no:1704; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IX, s.1675; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXIV, s.139; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.674, no:1933; İbn-i Hacer, *Tahlîsü'l-Hayr*, c.IV, s.172, no:2056; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.23330.

b. Kırk Hadis Öğrenen Kimse

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²

مَنْ حَفِظَ عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثًا فِي مَا
يَنْفَعُهُمْ مِنْ أَمْرِ دِينِهِمْ بُعِثَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ
الْعُلَمَاءِ وَ فَضُلِ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ سَبْعِينَ
دَرَجَةً اللَّهُ أَعْلَمُ فِيمَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ

(ع. عد. هب. عن أبي هريرة)

RE. 419/1 (*Men hafiza alâ ümmetî erbaîne hadîsen fîmâ yenfeuhum min emri dînihim buise yevme'l-kıyâmeti mine'l-ulemâi ve fadlu'l-âlimi ale'l-âbidi seb'îne dereceten. Allâhu a'lemu beyne külli dereceteyni*)

(*Men hafiza alâ ümmetî erbaîne hadîsen*) “Kim benim ümmetime nakletmek üzere kırk tane hadisi ezberinde tutarsa; (*fîmâ yenfeuhum min emri dînihim*) dinleri hususunda onlara fayda verecek kırk hadis naklederse, (*buisse yevme'l-kıyâmeti mine'l-ulemâi*) kıyamet gününde alimlerden olarak ba's olunur.” Ve devamında buyurmuş ki: (*Ve fadlu'l-âlimi ale'l-âbidi*) “Alimin âbid üzerine üstünlüğü,

² Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.270, no:1725; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidal*, c.III, s.595, ho:7746; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.224, no:29183; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.255, no:22043.

fazileti, (*seb'îne dereceten*) yetmiş derecedir. (*Allàhu a'lemu beyne külli dereceteyni*) Her iki derecenin arasında ne kadar büyük bir mesafe olduğunu Allah bilir.”

Biz el-hamdü lillâh bu kadar okuyoruz birçok hadisleri de fakat ezberleme ve onları belleme kabiliyetimiz yok.

Ömer Nasuhi (Bilmen) Rh.A'ın 40 hadisi vardır. Bursalı İsmail Hakkı'nın, başkalarının, isimlerini bilemedim, aklıma gelmedi, bunların hep böyle seçilmiş kırkar hadisleri vardır.

Şimdi bu okuyacağım kitapta da 40 tane hadis var, akşamları birer tanesini okuruz inşallah. Bunlara karşı işte burada da 6000 hadis okuyoruz önümüzdeki kitapta (*Râmûzü'l-Ehâdîs*)...

Eh bunları bellemekten aciziz, mahrumuz. Halbuki bir hadisi bir haftada ezberlemek mümkün. Bir günde ezberlenir ya, altı günde onu tekrarlar insan, yedi gün içerisinde o hadis insanın hafızasında kalır. Kırk tane hadisi bir senede mükemmel surette insan beller. Kırk tane hadisi belledi mi, en güzel hoca olur insan...

c. Takvâ ve Güzel Ahlâk

Ebü'ş-Şeyh ve Harâitî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ

تَقْوَى اللَّهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا
يُدْخِلُ النَّاسَ النَّارَ الْأَجْوَفَانَ الْفَمِّ وَالْفَرْجِ

(أبو الشيخ في الثواب ، والخرائطى عن أبي هريرة)

RE. 12/8 (*E tedrûne mâ ekserû mâ yudhilu'n-nâse'l-cenneh? Takva'llàhi, ve hüsnü'l-hulükı; e tedrûne mâ ekserû mâ yudhilu'n-nâse'n-nâre? El-ecvefân: El-femü, ve'l-fercü*)

(*E tedrûne mâ ekserû ma yudhilu'n-nâse'l-cenneh*) “Biliyor musunuz insanların çoğunu cennete koyan şey nedir?” (*Takva'llàhi ve hüsnü'l-hulükı*) “Allah korkusu ve güzel ahlak!”

“—İnsanı en çok cennete sokan nedir?”

Hepimiz bir şey deriz. Peygamber SAS diyor ki: (*Takva'llàh*) “Allah’tan korkmak.”

“—Allah’tan korkmak ne demek?”

Allah’tan korkmak, Allah’ın yasaklarından kaçmak ve yap dediklerini yapmak. Yap dediğini yap, yapma dediğini yapma! Bu iki şeyin üzerinde durmak lazım. Sofudur insan, camiden çıkmaz, namaz kılar, oruç tutar, her şeyi iyidir, fakat yasaklardan, günahlardan bir türlü kendisini kurtaramaz.

³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.235, no:4914: Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.74, no:974; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.311; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.801, no:43182; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.261, no:406.

Bu günahlara çeşitli sebeplerle insan dalmıştır; içki nasıl günahsa, kumar nasıl günahsa, faiz nasıl günahsa, zina nasıl günahsa; birçok böyle günahlar var ki bunların işlenmesi bir mü'min için akılla tasavvur olunmaz. Mü'min böyle şey yapamaz, yapamaz mü'minler.

Onun için, Cenâb-ı Peygamber'in burada bize ilk tavsiyesi:

(*Takva'llâh*) "Allah'tan korkmak."

Allah'tan nasıl korkacağız? Gizli bir yerdeyiz, kimse de yok, kimse de bizi görmez orada. Biz orada o kabahati işleyebiliriz işte?

Yok, biz Allah'ı biliyorsak Allah her yerde bizi görüyor. Nereye girersek;

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

(*Ya'lemü mâ fi's-semâvâti vemâ fi'l-ard*)
"O yerdekini de biliyor göktekini de biliyor, bilmediği şey yok." (Âli İmran, 3/29) Görmediği de yok;

وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

(البقرة: ۲۱۵، آل عمران: ۱۵۶، الأنفال: ۷۲)

(*Va'llâhu bimâ ta'melûne basîr*) "Allah her yaptığınızı görüyor." (Bakara, 2/265; Âli İmran, 3/156; Enfal, 8/72)

Allah öyle bir Allah ki, her yaptığınızı hem görür hem işitir hem bilir. Allah böyle Allah'tır.

Nereye saklanırsan saklan nerede olursan ol Allahu Teâlâ o işlerinizi, yaptıklarımızı, iyilikleri de bilir, kötülükleri de bilir ve görür ve işitir.

Onun için, şimdi takvâ dendiği vakitte Allahu Teâlâ'dan öyle bir korku olacak ki bu korku bizi ne kadar yasaklar varsa o yasaklardan uzak edecek, ne kadar hayırlar, iyilikler, emirler varsa onları da yapmaya bizi mecbur edecek.

Ezan okunduğu vakitte takvâ sahibi uyuyamaz. Takvâ sahibi uyuyamaz; ne kadar ıstırap içinde olsa, hasta olsa, rahatsız olsa aman beni azıcık kaldırın da şöyle bir abdest aldırın de şu emr-i ilâhîyi yerine getireyim diye çalışır. Meğer ki bundan da aciz ola. Günah denilen şeylerin yanına hiç sokulamaz.

Bunun içinde ne lazım?

Allah-u Teâlâ'nın ismini çok anmak lazım. Allahu Teâlâ'nın ismi ne kadar çok anılırsa, Peygamber SAS'e ne nisbette salevat çok getirilirse, o nisbette insanın gönlünde Allah korkusu hasıl olur. Allah korkusu kolaycacık hasıl olmaz. Ya çok okuyacaksın, çok zikredeceksin ve çok salevât-ı şerîfe getireceksin ve Rasûlüllah'ın izinden de ayrılmayacaksın. Bu suretle gönlüne korku girer. O korku girdikten sonra da cennet senin için hazırdır.

O korkudan sana ufacık bir misal söyleyeyim, birkaç defa bunu tekrar etmiştim, bugün yine tekrarı münasip.

Hız. Ömer bir arkadaşıyla beraber Mekke'ye gidiyor, Mekke'ye giderken yolda acıkmışlar. Tabii o zamanki mesafeyle 13-14günlük bir yol. Bugün mesela birkaç saatte gidip geliniyor ama o gün öyle... Ve bir çobana rast gelmişler, demişler ki çobana;

“—Bize bir koyut sat.”

Çoban diyor ki:

“—Koyunlar benim değil ki, satayım size. Ben çobanım.”

E canım öyleyse bir koyun ver bize.

“—Ben sahibi değilim.”

“—Canım, efendine de kurt yedi filan dersin.” demişler, tecrübe ile o adama.

“—Efendiyi kandırması kolay, kandıracağız ama Allah'ı ne yapalım?” demiş.

Efendi, bu medreseden çıkmış değil, üniversitede okumuş değil, bir tahsili yok, bir çoban! Fakat çobanın içerisinde Allah korkusu sinmiş, Allah'ı iyi biliyor, onun için diyor ki; “Allah'ı ne yapalım?” diyor. “Evet efendiyi kandıracağız, kandıracağız ama Allah biliyor bu işi?”

Bu ne kadar şâyân-ı takdir bir şeydir ki, maalesef yine söylemeye de teeddüb ederim, söylemesi de doğru değil.

Dün bir arkadaş dedi ki:

Bir adam yer almış. Fakir de değil, 750 bin liraya almış yeri. Milyonluk bir yermiş ama peşin parayla 750 bin lira veririm demiş, almış adam.

Aldıktan sonra başlamış orada hafriyat yapıp bir inşaat yapacak, derken mal sahibi gelmiş:

“—Ne yapıyorsun efendi sen?”

Niçin?

“—Burası benim.” demiş.

Canım nasıl olur, bak benim tapum elimde, nasıl olur burası senin?

İş mahkemeye aksetmiş, adamın elinde tapusu, öteki sahte tapu, failleri meydana çıkmış.

Failler kim ama, öyle cahil insanlar değil, birisi mühendis, birisi mimar, birisi avukat, birisi müteahhit, bir de kadın varmış içlerinde ki kadın rol oynuyor, benim malım satıyorum diye tapuda şey veriyor, takrir veriyor.

Şimdi bakınız, bugünün münevveriyle o günün cahilini kıyas ediniz kardeş! Bugünün münevveri dediğimiz en düşük tabaka bunlar işte! Şu yüksek mekteplerden çıkmışlar, fakat bunun yaptığı bir hal ile o günün çobanının hâline bakın! Maksat yüksek okumakta değil Allah’a bilmek ve Allah’tan korkmaktır. Allah’ı bilemedikten sonra, ondan korkmadıktan sonra nerden çıkarsan çık istersen! Senin okumanın ne faydası olur!

Onun için Cenab-ı Peygamber bak ne güzel buyurmuş:

“—Siz cennete girmenin en çok ne çeşit sebeplerle olduğunu biliyor musunuz?” Biz deriz ki:

“—Çok sofu, camiden çıkmaz; işte bu girer.”

Hayır o değil; Allah'tan en çok korkan kimse, Allah'ın korkusu kimin gönlündeysen, cennete girecekler bunlardır.

E öyleyse Allah'tan korkmanın da alâmetleri var üzerimizde, nedir?

Evâmirine itaat, yasaklarından ictinab...

Sen bankadan faizlerle paraları al ye, şundan bundan da al, ye; sofuluğu da elden bırakma! İçkiyi iç, sofuluğu elden bırakma... Kumarı oyna, sofuluğu elden bırakma... Sonra da de ki:

“—Ben de cennete girerim!”

Öyle değil, takvâsız cennete giremezsin!

Takvâ demek, müslüman için yasaklardan, günahlardan uzak olmak demek.

Takvâ da kâfi değil, ikinci bir tane daha söyledi:

2. (*Ve hüsnü'l-hulük*) Bazı insan ehl-i takvâ olur ama zehir gibidir; etrafını haşlar, etrafındakilerin gönlünü kırar, çok şeyler yapar, rahatsız eder herkesi.

“—Ama takvâ sahibi?”

Onun takvâsı onun olsun! Takvâ kâfi değil, takvâ ile beraber bir de ahlâk-ı hasene lazım! *Hüsnü'l-hulük*, ahlâk-ı hasenenin başı, herkesle güzel geçinmek, herkesin haline göre görüşmek, herkesin haline göre muamelede bulunmak.

Bu iki hal insanda olduğu vakitte, insan cennete girmeye hak kazanır.

Hüsn-ü hulük'u burada şerh ederken buyurmuşlar ki:

(*El-murâdu bi-husni'l-huluki*) “Husn-ü hulük ile murad nedir?

Şimdi *ahlâk-ı hasene* deyince, gâvurda da var ahlâk-ı hasene... Gâvurların da iyi adamları var içlerinde; insanlarla güzel geçinirler, çok yardımlar yaparlar, beşeriyete hizmetleri olanlar çok... Fakat *ahlâk-ı hasene* o değil. Ahlâk-ı haseneyi iyi anlamak lazım.

“—Ahlâk-ı haseneden, güzel ahlâktan murad, (*el-ittibâu bi-rasûli'llâhi*) Rasûlullah'a ittibâdan, tâbî olmaktan ibarettir. Rasûlullah'ın sünnetini iyi bilmek, öğrenmek, onun gittiği yoldan ayrılmamak lazım!”

Rasûlullah tek bir adamdı değil mi, tek başına? Geldi, İslâm dinini izhar için davâyâ kalktı; “Sizin putlarınızın hepsi bâtıldır, hak olan İslâmiyettir, şöyledir.” dedi, ne kadar eza ettiler!

“—Nerden çıktın, başımıza geldin?” diyerekten ne ezalar ettiler. O ezaların binde birine biz tahammül edemeyiz. Onlara nasıl o Peygamber SAS tahammül ettiyse, bizim de her böyle şeyde sıkıntı zamanında] feveran etmemiz hiç caiz olmaz.

Sonra sabrına bir misal vereyim: Muharabelerde düşmanlarına karşı dövüşürken bir taş yahut ok geldi, mübarek dişi kırıldı, yaralandı yani. Etrafındakiler dediler ki;

“—Yâ Rasûlallah! Siz Allah'ın Rasûlüsünüz. Ne bu kadar zahmete giriftâr olmak! Bir dua edin de Allah bunları helâk etsin?”

Hakikaten bir dua etse hepsi helâk olurdu. Nasıl ki Nuh AS, diğer peygamberler beddua ettiler kavimlerine; kavimleri hep helak oldu. Peygamber SAS'e gelince, Peygamber SAS dedi ki:

“—Yoo, öyle şey yapamam ben!”

Sonra buyurmuş ki:⁴

بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ

(ك.ق. عن أبي هريرة)

(Buistü li-ütemmime mekârimel-ahlâk)

“Ben ahlâkının güzelini tamamlayayım, size öğreteyim diye peygamber gönderildim! O mekârim-i ahlâkı insanlara öğretmek için geldim.” “Yoksa böyle şu acıdan bu acıdan dolayı “Yâ Rabbi! Bunları helak et!” demek için gelmedim ki! Bunların zürriyetlerinden ne kadar müslüman gelecek, biliyor musunuz siz?” Öyleyse güzel ahlak neden ibaret?

⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.670, no:4221; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.191, no:20571; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.192, no:1165; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.122, no:276; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.904, no:1609; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.381, no:8939; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.104, no:273; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.230, no:7977; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.192; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.188, no:835; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.252; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.VI, s.324, no:31773; Zeyd ibn-i Eslem RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.33, no:5217 ve c.XI, s.559, no:31969; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.243, no:638 ve s.339, no:916.

Peygambere uymaktan ibaret. Peygambere uymak da Peygamberin sözlerini iyi dinleyip bellemek ve onunla hareket etmekle olur. Yoksa onları bilmeden nasıl yapacağız?

Demek ki, insanları en çok cennete sokan iki şey: Takvâ ve husnü'l-huluk.

Bir de şimdi:

(*Etedrûne mâ ekserü mâ yedhulü'n-nâr*)
“İnsanları cehenneme sokan şeylerin en çoğu nedir, biliyor musunuz? En çok ne sebeple insanlar cehenneme girer? (*El-ecvefân*) “İki boşluktan dolayı giderler.”

Nasıl cennete iki şeyden giriyorlarsa, cehenneme de iki şeyden girerler. Nedir bunlar:

1. (*El-femü*) “Boşluklardan birisi ağızdır.
2. (*Ve'l-fercü*) “İkincisi de iffet yeri...”

Birisi diline hakim olmamak, ikincisi de iffetine hakim olmamak. İffetine hakim olmazsa, diline de hakim olamazsa, cehennem onun yeridir.

Allah kusurlarımızı affeylesin...

Onun için söz hakkında, Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri'nin bir kitabı var, adına *Ma'rifetnâme* diyorlar, bu *Ma'rifetnâme*'de altı şeyden bahseder. Altı şeyden, bütün kitabının hulasası altı şeydir: Az ye, az iç, az konuş, az uyu, çok düşün, çok zikreyle... Bunların izahıyla doludur bu kitabının içi.

Onun için okumanın çok faydası var, bunların hepsi bir anda söylenemiyor tabiatıyla. Binâen aleyh diline de hakim ol, iffetine de hakim ol.

Fakat bu, insanın yalnız kendisiyle de olmuyor. Çünkü ben ne kadar dilime hakim olsam, iffetime de hakim olsam benim bir evim var, evimde hanımım var, kızlarım var, kardeşlerim var, bir ailemiz var. Binâen aleyh ben ne kadar velî olursam olayım evime hâkim olmadıkça olmaz.

Çünkü Cenâb-ı Hak diyor ki:

قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا

(التحریم: ٦)

(*Kû enfüseküm ve ehlîküm nâren*) “Kendinizi ve aile efradınızı, cehennem ateşinden koruyun!” (Tahrim, 66/6) diyor.

Benim ehlim çıplak olursa, iffetsiz olursa, benim sofuluğum para etmez; onun günahı da benim defterime yazılır. Onun günahı da babanın defterine yazılır. Çocuğun günahı babanın defterine yazılır; bunu iyi bilmek lazım.

Onun için çocuklara hâkim olmak babaların başlıca vazifesidir. Yoksa lâlettayn evladı yetiştirip de sokaklara salıvermek değildir evlat yetiştirmek...

Allah cümlemizi affetsin... Tefvîkât-ı samadâniyesine mazhar etsin...

İnsan sokağa çıkarken hicap duyuyor:

“—Bu memleket nasıl oldu acaba böyle? Bu nasıl medeniyet yani? “ diyor.

Bunu müdafaa edenler de var bugün. Adem aleyhisselam'ın devri gibi diyenler de var, bu cahillik ne kadar büyük bir cahilliktir.

Allah affetsin kusurlarımızı...

Bunun için insanın evine de hakim olması lazım, onların da İslâmî bir anâne içerisinde yaşamalarını temin lazım.

d. Müsabakayı Kazanan İnsanlar

Ahmed ibn-i Hanbel Hz. Aişe RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

أَتَدْرُونَ مَنْ السَّابِقُونَ إِلَى ظِلِّ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
الَّذِينَ إِذَا أُعْطُوا الْحَقَّ قَبِلُوهُ وَإِذَا سُئِلُوهُ
بَدَّلُوهُ وَحَكَمُوا لِلنَّاسِ كَحُكْمِهِمْ لِأَنْفُسِهِمْ

(حل . حم . عن عائشة)

RE. 12/9 (E *tedrûne meni's-sâbikûne ilâ zılli'llâhi azze ve celle: Ellezîne izâ u'tü'l-hakka kabilûhü, ve izâ süilûhü bezelûhü, ve hakemû li'n-nâsi kehükmihim li-enfüsihim.*)

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.VI s.67, no:24424; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.504, no:11139; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.59, no:2334; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.IV, s.23; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.15; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.823, no:43268; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.273, no:423.

(*E tedrûne meni's-sâbikûne ilâ zılli'llâhi azze ve celle*) *Sâbikûn* diyerekten müsabakayı kazanan insan kastediliyor. Müsabakaya buraya gelmiş, burada müsabakayı kazanıyor. At koşusunda nasıl öne geçen at müsabakayı kazanıyorsa, yahut koşuda öne geçen insan müsabakayı kazanıyorsa, şimdi burada da;

1. “Müsabakayı kazanan insanlar, Allah’ın gölgeliğine gidecek olanlar o insanlardır ki; (*ellezîne izâ u'tü'l-hakka kabilûhü*) “Hakkı gördükleri yerde o hakkı kabul ederler, itiraz etmezler.”

Hak çok mühim bir şeydir. Hak, Allah-u Teâlâ’nın esmâsından bir isimdir. Hak, bazı dervişlerin de zikirleri vardır; Hak, Hak, Hak, Hak... diye Cenâb-ı Hakk’ı zikrederler ama hak bu değildir, zikir bu değildir; hakkın kabulüdür. Hakkı kabul etmeyen insanların Hakk’ı böyle zikretmesi korkunçtur; bir taraftan Allah’ı zikrediyorsun bir taraftan da Allah’ın hakkını kabul etmiyorsun. Hakkı kabul etmemek çok acı şeydir.

Onun için zıllullahâ, yani gölgeliklere ilk girmeye hak kazananlar, hakkı kabul edenlerdir.

Yevm-i kıyâmette gölgelik yok; yalnız Allah-u Teâlâ’nın bir gölgeliği var. Bu gölgeliği gidip girip de gölgenin altındaki yaşayacak bahtiyarların en güzeli kimdir? Hakkı kabul edenlerdir.

Bunu anlatmak çok zor ve müşkil, anlamak da müşkil. Onun için Allah cümlemizi Hakk'ı kabul edenlerden etsin... Hakk'ı kabul etmekle beraber hakkın da müdâfii ve muhafızı olanlardan etsin...

Yoksa bugün bak memleket ne hâle gelmiştir. Bu haksızlığın müdâfileri bugün çok... O haksızlığı müdâfaa ediyor, sen hakkı müdâfaa etmekten çekiniyorsun. Müslüman olduğun halde hakkı müdâfaa etmemek çok kötü bir durumdur.

Dün akşam bir kitap getirmişler, ismi Kara Kitap. Eşref Edib yazmış bu kitabı. Bütün hadiseleri orada şeyleriyle [delilleriyle] beraber doldurmuş.

E bunlar bizim hep gözümüzün önünde cereyan eden hadiseler. Bu hadiselerle beraber bunların müdâfileri kıyamet kadar. Haksızlığı müdâfaa edenler kıyamet kadar. Haksızlığı müdâfaa ettiklerinden dolayı burada Cenab-ı Peygamber diyor ki;

“—Zıllullah olan gölgeliklere girecek olanların öncüleri hakkı kabul edenlerdir. Hakkı kabul etmeyenlerin orada işi yok, yeri de yok.”

2. İkincisi; (*Ve izâ süilûhü bezelûhü*) “Yardım istiyorlar, gerek ihtiyaç için gerek yapılacak âsâr için.”

Bugün mesela Merdivenköy diye bir köy var, Erenköy tarafında, orada bir cami yapılmış, ki bu Gözcü Baba denilen zâtın camisi imiş; türbesi varmış yanına da camisi

yapılıyor. Bu zât casusluk, İslâm'ın ilk devri Bursa pâyitaht olduğu zaman burası küffârın elinde. Küffârın vaziyetini buradan hükümete bildiriyor o zaman ve bu sebeple burada, burası fetholunduktan sonra onun nâmına oraya bir türbe yapılmış, cami konulmuş.

İşte o, şimdi çağırıyorlar *Mevlid*'e, bugün *Mevlid* de okutuyorlar orada;

“—Gelin de bizim camimizi görün ve bize yardım edin!” diyorlar.

Tabii el-hamdü lillah her gün bir yerde bir sürü camilerimiz yapılmakta; el-hamdü lillah Ümmet-i Muhammed'in bahtiyarları oralara ellerini uzatıyorlar; hayır elleriyle bunlar biraz geç de olsa hep meydana geliyor.

Bu camilerdir ki İslâm'ın alâmetleridir; bu memleketin müslüman olduğunun yegâne şahidi bunlardır bugün, dipdiridir. Ve bu memleketin kurtuluşuna sebep yine bu camiler oldu. Yani bir harp devresinde, İstanbul'u kadro harici çıkarıyorlardı; beynelmilel bir memleket yapmak istiyorlardı.

Bu camilerin isbatı dolayısıyla;

“—Burası müslüman memleketidir, olamaz beynelmilel!” diyerekten bu şahadet, bu minarelerin yükselişleri burasını kurtardı, bu böyledir.

Onun için; (*Ve izâ süilûhü bezelûhü*) Hakkı kabul etmekle beraber hak yolunda fedakârlık lazım. Hakkı kabul eden etsin ama, paraya gelince kimse vermek istemiyor.

Bugün birisi geldi, parti için propagandacılar diyelim, tabii çabuk çabuk gezecekler araba lazım, kimse para vermiyormuş. Bugün o zât kendisi ifadesiyle, “Seksen bin lirayı ben verdim.” dedi.

Bunlar ancak bu suretle vermekle kalkınmalar olabiliyor. Yani bu tip hayırlara, mâbedlere, Kur’an kurslarına, mekteplere, imam hatip mekteplerine, bâhusus dinî mekteplere yapılan yardımlar hiç boşa gitmez. Orada çocuklar okuduğu müddetçe, bu camilerde ibadet edildiği müddetçe, bunun sevabı buralara yardım edenlerin hep defterlerine geçer. Ne kadar evvel ölürse ölsün, muhakkak bunların hepsinin defterine sevapları yazılır.

Bugün mesela burada 300-500 kişi varsa, bu 500 kişinin aldığı sevap, aynı zamanda bu camiye yapanın defterine geçiyor. Beş yüz sene evvel ölmüş adam. Beş yüz sene evvel ölmüş ya, bugün her gün ismi anıyoruz, dua ediyoruz kendisine; ne bahtiyarlıktır! Öyle değil mi?

E böyle tesisleri meydana getirmek için müsâbaka yapmak gerekir. İşte bu da müsabaka... Bu müsabakada o 10 veriyorsa ben 20 vereceğim, o 100 veriyorsa ben 1000 vereceğim... Müsâbakada böyle kazanç olur ve bunlar da meydana gelir; burada namaz kılanlar başka, hiç namaz kılmayan adam buradan geçerken;

“—Ya bu ne?” der,

“—Bu camidir.”

“—Nedir, burada ne yapılır?”

“—Burada Allah’a kulluk edilir.”

Hiç olmazsa bu kadarcık kafasına bir şey girer o adamın.

Onun için hakkı kabul et ve hakkı kabul ettikten sonra, bir şey isteyene:

“—Haydi şuradan git!” demez artık, canını verir, malını verir kendisi aç yatar. Kendisi aç yatar fakat karşısındakine muhakkak verir.

Ebû Talhâ diye bir zât-ı muhterem var; ismini çok severim kendisini de çok severim. Allah şefaatine nail etsin...

Çok bahtiyar!.. Bak ilk müslümanlardaki peygambere olan sevgiye ve dine olan bağlılığa bir numûne olarak söyleyeceğim.

Bu zât, ruhaniyetlerine bakın, güzel bir bahçesi varmış, hurma bahçesi; çok güzel. Bir gün gitmiş bahçesine bakmış ki ağaçlar gayet böyle birbirine girmiş, kuşlar cıvıl cıvıl içerisinde ötüşüyorlar, hayran hayran onlara bakarken, ikindi namazının vaktini kaçırmış. Gelmiş bakmış ikindi namazı kılınmış.

“—Vah vah!” demiş, “Bu bahçe beni Peygamber SAS’in arkasında namaz kılmaktan mahrum etti, ben bu bahçeyi feda ettim, Ümmet-i Muhammed’e vakfettim demiş, istemem o bahçeyi, bir daha o bahçeye ayağımı atmam!” demiş.

Müslümandaki ruha bak aziz kardeş!

Şimdi bu müslümana bir gün misafir gelmiş. Rasûlullah'a her gün geliyor da böyle misafirler, ashâbı kirâma tevzî olunuyor, bir kısmını da Peygamber SAS götürüyor. Etraftan mütemadiyen yeni yeni müslümanlar geliyor. Bu gelen müslümanları ehl-i Medîne misafir ediyor, Medine'de konaklıyorlar.

Bir adam kalmış açıkta, kimse onu alamıyor. Efendimiz SAS ensar ve muhacirlere haber yollamış;

“—Bunu bu akşam doyuracak bir şey kimsede yok mu?

Hepsi, “Bir şeyimiz yok.” demişler.

Ebû Talhâ gelmiş:

“—Ben götüreyim yâ Rasûlallah!” demiş, almış gitmiş evine. Hanımını demiş ki:

“—Yahu ne getirdin bu misafiri?”

“—Niye?”

“—Evde bir şey yok ki! Ancak çocukların doyacağı bir çorba var.” demiş. “Azıcık, çocuklarımız yesin.”

“—Olsun hanım, çocuklarımızı sen uyut, bu çorbayı bu akşam bu misafire yedirelim. Işığs söndürürüz, benim kaşığım boşa gider gelir, misafir karnını doyurur.” demiş.

Hakikaten de öyle yapmışlar, misafiri doyurmuşlar, Cenâb-ı Peygamber de sabahleyin onları taltif etmiş.

Bak Müslümanlıkta insana, cemiyete hizmete bak, yardıma bak! Kendisini aç bırakıyor, misafirini gözetliyor. Allah cümlemize onların huylarından huylar nasip etsin. Onların şefaatlerine de nail etsin...

Onun için, (ve izâ suilûhü bezelûhü) istendiği zaman vermekten sakınmazlardı.

Kendisinin yiyeceğini veriyor, kendisi aç kalıyor yine veriyor. Kur'ân-ı Azîmüşân'da da bunun *hasâsah* kelimesiyle tâbiri vardır. Kendisini muhtaç iken kendisini bırakıyor, kardeşini gözetliyor:

وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ
وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

(الحشر: ٩)

(*Ve yû'sirûne alâ enfüsihim ve lev kâne bihim hasâsah, ve men yûka şuhha nefsihî feülâike hümü'l-muflihûn.*) [Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları (muhacirleri) kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.] (Haşr, 59/9)

Bir de Aşere-i Mübeşşere'den Hz. Talhâ RA var, Uhud muharebesinde Peygamber SAS'ın yanından hiç ayrılmamış, 80 küsür yara almış. O zaman tabii dövüşler kılıçlarla oluyor, bu yaralar öldürücü yara değil, fakat büyük büyük yaralar almış ama Peygamberin önüne böyle

gerilirmiş, (*Fedâke ebîve ümmîyâ rasûla'llah!*)
“Anam da babam da sana feda olur, ben de sana feda olurum.” diyor, Peygambere gelmesin oklar diyerekten arkasına siper etmiş.

3. (*Ve hakemû li'n-nâsi kehükmihim li-enfüsihim.*) “Tabii hakimlik mertebesine yetişen insanlarda da hükmü verirken, canı için nasıl vermek lazım gelirse ona göre verirler. Yani iltimas yapmazlar.”

e. Dünyayı Ehline Bırakın!

Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

أَتْرُكُوا الدُّنْيَا لِأَهْلِهَا فَإِنَّهُ مَنْ أَخَذَ مِنْهَا فَوْقَ
مَا يَكْفِيهِ أَخَذَ مِنْ حَتْفِهِ وَهُوَ لَا يَشْعُرُ

(الديلمى عن أنس)

RE. 13/2 (*Ütrükü'd-dünyâ li-ehlihâ, feinnehû men ehaze minhâ fevka mâ yekfîhi, ehaze min hatfihî ve hüve lâ yeş'uru*) (*Ütrükü'd-dünyâ*)
“Siz dünyayı terk edin!” diyor.

Dünya... Dünya deyince pek anlayamıyoruz; zannediyoruz ki çalışmalar, işler güçler buna dahildir.

⁶ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.108, no:363; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.181, no:6058; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.205, no:441.

Öyle değil aziz kardeş! Dünya insanı Allah'tan alıkoyan şeylerdir. Seni Allah'tan neler alıkoyuyorsa, o dünyadır. Ama sen camiye gitmiyorsun yahut gidiyorsun. Gidiyorsun ama seni boş vakitler Allah'a ibadetten alıkor; işte o senin dünyandır. Kahvede oturmuşsun meselâ iskambil oynuyorsun, oynamasan da boş laflar konuşuyorsun yahut sefa yerlerinde geziyorsun, ömrünü boşa geçiriyorsun... İşte bu boşa geçirdiğin anlar dünyadan ibarettir.

Dünyayı terk etmek demek, dünyada alışveriş etmeyin, yatmayın, uyumayın demek değil; yatacaksın, yiyeceksin, içeceksin, uyuyacaksın... Beşeriyetin iktizaları nelerse onları yapmak mecburiyetindeyiz. Binâen aleyh yemek için çalışmadan olmaz ki. Çalışacağız, hem yiyeceğiz hem de yedirmeye gayret edeceğiz.

Binâen aleyh, (*Ütrükü'd-dünyâ*) “Dünyada sizi Allah'tan alıkoyan şeyleri terk edin!” mânâsındadır.

Şimdi bak iyi dinle:

“—Dünyada seni Allah'ı zikretmekten alıkoyan şeyleri terk et!”

Allah'a ibadette daim olduğun müddetçe, dünya insanlar için saadet yeridir. Çünkü cennet bu dünyada kazanılacak. Nasıl kazanacağız? Bizi Yaradan'ın emrine itaat edeceğiz yasağından da kaçacağız.

Onun için, sen bu insanı çok ufak bir şey zannetme. İnsan öyle bir atomdur ki... Şimdi

bugün atom yapıyorlar ya, herkes birkaç tane atom atılırsa şöyle öldürüyormuş, böyle öldürüyormuş diyerekten korkuyor. Atomda ne var? Herif toplamış bir sürü şeyi bir kutunun içerisine doldurmuş, atom diyor. İnsanlar da bir atomdur yani, öyle ki dünyaya bedeldir.

Hz. Ali RA:

“—En büyük âlemler sende, senin içinde toplanmıştır. Sen bir hazinesin ki, sendeki hazine hiçbir yerde yoktur.” diyor.

Şimdi yeri biliyoruz; işte altın çıkıyor, gümüş çıkıyor, benzin çıkıyor, kömür çıkıyor, birçok madenler çıkıyor. Bu madenler yerde nasıl gömülüyse, bu insanın içerisinde de envâi çeşit cevâhir vardır ki ne altını ona değer, ne yakutu ona değer; insan öyle bir maden hazinesi ki altınla yakutla ölçülemez. Fakat nasıl ki onlar toprağın altında saklıdır, bunlar da bizim içimizde saklanmıştır. Üzerini de toprak yerine günahlar örtmüştür. İşte bu günahlardan sıyrıldığımız an, bizim ruhumuz kâffe-i âlâya şamildir. Her şey bizim elimizde ve irademiz altındadır.

Herif bugün aya gidiyor, kim bilir kaç milyar para harcıyor, ne kadar masraflar yapıyor, ne kadar meşakkatler çekiyor? Ama insanın ruhu temizlendiği vakitte o, onun iki günde, üç günde gittiği aya bir anda gider.

Niçin? Ruha mâni yok.

Rüya bize bir misal; sen rüyanda Amerika'ya gidiyorsun, Amerika buraya kaç saatlik yol?

Bir gecenin üç dakikası içerisinde hem gidiyorsun hem geliyorsun, saatlerce de anlatıyorsun şöyle gördüm böyle gördüm diyerekten... Bunu gören sen değilsin ki senin ruhun idi, ruhuna gösterildi.

Bak bu senin ruhun ne kadar kuvvetli demek! İşte bu sende mevcut iken biz bunu bugün sakladık, örttük, kapadık hemen maddesine itibar ediyoruz; maddesi yarın toprağın altına girecek çürüyecek orada, kurtlar yiyecek. Aç bir mezarı üç gün sonra bak ne kadar leş gibi kokuyor, sokulamazsın yanına. Bu itibarla senin cesedin hâli, akıbeti bundan ibaret; asıl itibar ruhadır.

Binâen aleyh bu mübarek ayda bu ruhun beslenmesi ve yetiştirilmesi hepimizin üzerine farzdır.

Bir şey desem darılır mısınız?

Televizyonun karşısına geçeceksin, saatlerle orada onu seyredeceksin...

“—Gelin, şurada saatlerce Allah diyelim.” desek kıyamet kopar değil mi?

“—Hoca sen ne yapıyorsun, bizi böyle saatlerce Allah dedirtiyorsun, bu olur mu?”

E orada kaç saattir onu seyredip duruyorsun ya!

“—E canım bir şeyler öğreniyorum...”

Ne öğrenirsen öğren aziz kardaş, ne öğrenirsen öğren! İnsan ancak zaruret ihtiyaçları vardır onları öğrenmek mecburiyetindedir. Onlardan

gayrisi fuzûli olan kısımlar. Ha, ya dünyaya faydası olacak ya âhirete faydası olacak; âhirete faydası yoksa, sen âhîret adamısın, hiç lüzumu yok.

Şimdi birkaç tane mahzurlu olan kısımlarını söyleyeyim. Şimdi farz ediniz ki saat 12, bir; boyna seyrediyoruz. Cazibesi de var, çekiyor insanı o tarafa... Bu seyretmede insan, seyrederken ederken Allah'ı unutuyor musun? Unutuyorsun.

Ezan okunuyor, camiye gelebiliyor musun? Gelemiyorsun. Sabahleyin ezan okunuyor, camiye gelebiliyor musun?

Sabahleyin uykunu alamadın. kalkamıyorsun, ezanı bile belki duyamıyorsun.

Halbuki Cenâb-ı Peygamber'in pek güzel sözü:

“—Sabah namazıyla yatsı namazına münâfıklar gelemmezler.” dediğini herkes bilir; hepimiz duymuşuzdur, işitmişizdir ama bilmek para etmiyor, kalkıp da gelmekte hüner.

Onu da yapamıyoruz, öyleyse münâfıklar sınıfına mı girelim şimdi? Allah muhafaza etsin...

Onun için “Dünyayı terk et!” dediği vakitte “Dünyada seni Allah'tan alıkoyan şeyleri terk et.” demektir. Allah'tan alıkoyuyor, ibadet ettirmiyor sana, zikrettirmiyor, senin Allah'a kurbiyetine mâni oluyor, işte bunlar dünyadadır, bunları terk et, (*li-ehlihâ*) “Dünya adamlarına terk et onları.”

(*Feinnehû men ehaze mine'd-dünyâ fevka mâ yekfîhi*) Zira kim ki dünyadan, kendisine yetecek olandan fazlasını alacak olursa, (*ehaze min hatfihî ve hüve lâ yeş'uru*) farkına varmadan ölüm sebebini almış olur.”

Bak burada güzel şey var. Şimdi insanların her gün bir ihtiyacı var, farzımuhal, 50 lirayla bugün insan ihtiyacını görür, bilemedin 100 lirayla ihtiyacını görür. Eh, bunun fevkinde olan kısım fazlalık ama insanın gözü doymuyor.

İnsanın gözü doymaz; denize bakmaktan doymaz, şuna bakmaktan doymaz buna bakmaktan doymaz; gözü de doymaz karnı da doymaz. “Binâen aleyh kendine yeterinden fazlasıyla meşgul olmak; (*ehaze min hatfihî ve hüve lâ yeş'uru*) haberi olmadan kendi helakine doğru kendini sürüklemektir.”

Haberi olmadan kendini helake sürükler. Nasıl sürükler?

Nasıl sürüklerse öyle sürükler ben orasını bilmem. Ben orasını bilmem, bildiğim şey Cenâb-ı Peygamber'in dediği şu söz ki, Hz. Enes RA'a söylüyor:

“—İnsan haddinden fazla çok servet sahibi olmak istiyor. Çok servet sahibi olmak için çok çalışmak lazım! Bu çok çalışmalarla çok paralar kazanınca, farkına varmadan kendi helâkini kendi eliyle hazırlamış olur.” diyor.

Orasını sen hallet.

f. Nerede Olursan Ol Allah'tan Kork!

Onun için, şimdi bak ne güzel diyor.

Tirmizî, Ahmed ibn-i Hanbel, Dârimî ve Beyhakî Ebû Zerri'l- Gıfârî RA'dan; Tirmizî, Ahmed ibn-i Hanbel ve Beyhakî Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ
تَمَحُّهَا وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ

(حم . ت . حسن ، ك . هب . والدارمی عن أبي ذر ؛ حم . ت . هب . عن معاذ ؛ كر . عن أنس)

RE. 13/4 (*İttekî'llàhe haysü mâ künte, ve'tbii's-seyyiete'l-hasenete temhuhâ, ve hâlikı'n-nâse bi-huluki hasenin*)

(*İttekî'llàhe*) “Allah'tan kork!” Yukarıda dedi ya hani, cennete girmenin ilk şartı Allah'tan korkmak.

(*İttekî'llàhe haysü mâ künte*) “Nerede olursan ol, nerede olursan ol ama Allah'tan korku üzerinde ol.”

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.262, no:1910; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.153, no:21392; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.415, no:2791; Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.II, s.389, no:883; Taberânî, *Mekârim-i Ahlâk*, c.I, s.16, no:13; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.VI, s.245, no:8026; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.145, no:297; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.244, no:8025; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.89, o:5629; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.299, no:462.

Peygamber SAS başka bir hadis-i şerifinde de buyurmuş ki:⁸

أَفْضَلُ الْإِيمَانِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ مَعَكَ

حَيْثُمَا كُنْتَ

(طب . حل . عن عبادة بن الصامت)

RE. 76/9 (*Efdalü'l-îmân*) “İmanın en yüksek derecesi, en faziletli, en kıymetli iman, (*en ta'leme enne'llàhe meake haysü mâ künte*) nerede olursan ol, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin seninle beraber olduğunu bilmendir.”

Hepimizde iman var, hepimizin imanı da birdir. Ebû Bekr-i Sıddîk'ın imanı neyse benim imanım da odur ama, onun imanıyla bizim imanımızı bir araya getirsek çok fark var. İman denince Ebû Bekir'in imanını terazinin bir gözüne koyun dünyadaki müslümanların imanını da terazinin bir gözüne koyun Hz. Ebû Bekir'in imanı ağır gelir.

Bu neden yahu, bunun inandığı da altı şey, benim de inandığım altı şey işte. Bu da ona inanıyor, ben de ona inanıyorum; onun âmentüsü ile benim de âmentümün arasında hiç fark yok?

⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.336, no:8796; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.305, no:535; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.124; Ubâde ibn- i Sâmit RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.225, no:204; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.37, no:66; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V, s.194, no:3971.

Ama bak ki dünyanın insanların müslümanlarının imanıyla Hz. Ebû Bekir'in imanını ölçseler, Hz. Ebû Bekir'in imanını ağır gelir.

Onun için; (*Efdalü'l-îmâni en ta'leme enna'llàhe meake haysü mâ künte*) "İmanın en faziletlisi, nerede olursan ol Allah'ın seninle beraber olduğunu bilmendir. Allah'ın bilgisi, görgüsü, iradesi, kuvveti, kudreti seninledir." buyruluyor. Nerede olursan ol; karanlıkta ol, aydınlıkta ol, tenhada ol, kalabalıkta ol... Bunu iyi bilmek ve içerisine iyi sindirmek lazım.

Şimdi burada diyor ki Cenab-ı Peygamber:

(*İtteki'llàhe haysü mâ künte*) "Nerede olursan ol Allah'tan kork."

Allah-u Teâlâ çok rahim, biliyor ki bu beşer, her zaman kusurdan âri değildir, çeşit çeşit kusurlar, günahlar yapar, acizdir. Beşeriyetin iktisası, beşer şaşar. Onun için bir kabahat yaptık, bir kabahat ettik, günah işledik, ufak büyük... (*Ve'tbii's- seyyiete'l-hasenete*) Hemen günahın arkasından ona bir hasene ekle, bir iyilik yap; (*temhuhâ*) bu yaptığın iyilik o kötülüğü mahveder."

İyilik yap; sadaka ver, namaz kıl, tevbe et, istiğfar et, salât ü selam getir, abdest al... Neler yapacaksan, haseneler iyilikler nelerse bunları işle! Bu işlediğin iyilikler, bu yaptığın kötülüğü mahveder.

Bak yine ne güzel: (*Ve hâlikı'n-nâse bi-hulukin hasenin*)

“İnsanlarla da güzel ahlâkla muâşerette bulun!”

Bu güzel ahlâkı da yukarda tarif etti: “Peygamber SAS’in sünnet-i seniyyesine ittibâdan ibarettir.”

g. Allah’tan Kork, Namazı Dosdoğru Kıl!

Taberânî Mahvel es-Sülemî RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

إِتَّقِ اللَّهَ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ وَآتِ الزَّكَاةَ وَحُجِّ الْبَيْتَ
وَاعْتَمِرْ وَبِرٍّ وَالِدَيْكَ وَصِلْ رَحِمَكَ وَاقْرِ
الضَّيْفَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَزُلْ مَعَ الْحَقِّ حَيْثُمَا زَالَ

(طب . عن مخول السلمى)

RE. 13/6 (İttekî’llâhe ve ekîmi’s-salâte, ve âti’z-zekâte, ve hucce’l-beyte va’temiru, ve birre vâlideyke, ve sıl rahimeke, va’kri’d-dayfe, ve’mur bi’l-ma’rûfi, ve’nhe ani’l-münker, ve zü’l-mea’l-hakkı haysümâ zâle)

⁹ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XX, s.322, no:763; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.IV, s.292, no:6825; Mahvel es-Sülemî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.916, no: 43580; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.I, s.302, no:467.

(*İttekî'llâh*) “Allah’tan kork, (ve *ekîmi’s-salâte*) namazı da dosdoğru kıl!”

Bakınız aziz kardeş! Namaz hakkında hepimizin bilgisi çoktur. Fakat namaz bütün ibadetlerin içerisinde ilk başta gelir. Çok hayırlar, ibadetler var ya çeşitli; oruç var, zekât var, hac var; işte iyiliklerin çoğu, sadakalar var. Bu, el, ayak, işte başka azalar neyse bunlara benzer ama namaz başa benzetilmiş. Baş olmayınca elin, ayağın nasıl kıymeti yok, namaz olmayınca diğer iyiliklerin hiç kıymeti yoktur.

Elin olmuş, başın olmayınca elin kıymeti oluyor mu?

Ayağın olmuş, başın olmayınca kıymeti olmuyor. Sen hacca gitmişin, bin defa git; oruç tutuyorsun, ne kadar tutarsan tut, gece de tut istersen; şu kadar hayır para dağıtıyorsun dağıt, ne kadar dağıtırsan dağıt; namazın olmadıkça hepsi boşadır. Ama onları da yine yapma değil yap ama namazı da hiç bırakma!

Onun için ne diyor? (*İttekî'llâhe ve ekîmi’s-salâte*) “Allah’tan kork ve namazı da dosdoğru kıl! İkame et, yani dürüst kıl namazı!” Nasıl? (*Keenneke terâhu*) “Allah’ı görüyormuş gibi bir namaz kıl!”

Öyle yatıp kalkmak kâfi değil... Bazı müfsitler var, bizim yatıp kalkmamızı beğenmezler. Bu yatıp kalkmak Allah’ın emridir, asıl burada gaye Allah’a ibadettir. İbadet olunca da, onu görür gibi Allah’a bağlanacaksın, öyle ibadet edeceksin ki, ruhun da açılsın, gönlün de açılsın.

(*Ve ekımı's-salâte ve âti'z-zekâte*) Kur'an'da kaç yere bakarsanız namazın arkasından zekât gelir. Namazın arkasından zekât gelir, 80 kûsür yerde namazla zekât yan yana...

Niçin? Namaz Allah'a ibadet, zekât mahlûkata şefkat.

Onun için, İslâm dini iki şeyden ibaret diyorlar: Birisi Allah'a kulluk, diğeri mahlûkata şefkat... Allah'a ibadet ediyorsun tamam, mahlûkatına acımıyorsan, olmadı. Mahlûkatına acımıyorsan, şefkatin yoksa, merhametin yoksa olmadı. İki hat, müsbetle menfi birleşirse lamba yanar, birleşmeyince yanmaz.

“—E yalnız Allah'a ibadet olmaz mı?”

Olmaz. Mahlûkuna da şefkat lazım; o mahlûkuna şefkat zekâttır işte. Zekâtını veren insan şefkatlidir. İyice hesap edecek herkes parasını, onun parasını seneden seneye fukaralara, hayır cemiyetlerine vereceksin. Bunu yapamıyorsan şefkatsiz bir insansın.

Binâen aleyh, yalnız zekât ile de değildir insanların şefkati... Bugün meselâ birisi bin lira, on bin lira zekât verir. Verir ama arkasından da birçok hayırlar işler. Birçok kimseler müracaat eder, el açar, onları da boş çevirmemek mürüvvetin iktizasıdır. Mürüvvet sahibi insanlar herkese yardımını mebzul olarak bol bol dağıtırlar.

Binâen aleyh, (*ekımı's-salâte*) namazı ikâme et, (*ve âti'z-zekâte*) zekâtını da ver ama, (*ve hucce'l-beyte*) bir de beyti, Allah'ın beytini,

yani Kâbe-i Muazzama'yı da ziyaret et, haccını yap!”

Neden? Bunda çok faydalar var.

“—Ne kadar fayda var?”

Bilmem. Burada aşağı yukarı iki milyon insan toplanır; bu iki milyon insanın bulunduğu bir topluluğa sen de katılırsın. Bütün evliyalar da oradadır; zamanın kutbu oradadır, Allah'ın rahmeti de oraya iner. Binâen aleyh o rahmet-i ilâhiyenin içerisine girmek kadar büyük devlet olmaz.

Orasını ben, bilmiyorum yanlış mı derim, ben bir hamama benzetirim. Nasıl kirleniyoruz, kirlendiğimiz vakitte hamama gidiyoruz, yıkanıyoruz tertemiz oluyoruz. Binâen aleyh oraya gidip de o cemaat-i İslâmiyenin arasında, Arafat'ta, diğer yerlerde beraberce bulunmakla bütün günahlarımızdan arınıyoruz, ruhumuz tertemiz oluyor. Binâen aleyh haccı yapıp da benim şu günahım da kaldı demek kadar günah yoktur. Haccı yapan insan üzerinde hiçbir günah kalmaz, güzelce temizlenir. Onun için büyük hamam burası... Burayı Allah cümlemize nasib etsin... Her sene gitmek devlet ü şerefine eriştirsin...

Dersen ki:

“—Paraları oraya niye harcıyorsun hocaefendi?”

“—E onu ben kazanmışım da burada benim ruhumun temizlenmesi için harcıyorum, niçin mâni oluyorsun?”

“—Memlekette hayırlar var hocaefendi?”

“—Bu zâtlar, o hayırlara da herkesten fazla yardım eden yine onlardır.

Binâen aleyh bu Allah'ın emridir, Allah'ın emrine kimse karşı gelemes. Ama diyeceksin:

“—Bir kere...”

Bir keredir ama onun diğerlerindeki fadâili tarife yine dilimiz kâfi gelmez. Onun için, elimizden gelse de her sene Allah Celle ve A'lâ nasib etsin de gidelim.

Bir Hacı Fahri efendi vardı, her sene hacca gidiyordu. Ben de ona dedim ki:

“—Yahu bu adam böyle her sene gideceğine memlekette bu kadar ihtiyaçlar var da...”

Halbuki koca bir cami yaptırdı, altına koca bir medrese yaptırdı; çocuklara da kendi parasıyla bakıyor. Kendi parasıyla çocuklara da bakıyor, okutuyor yetiştiriyor, hem dünyada hizmeti var; e artan parasıyla da hacca gitmek hakkıdır tabii gitsin ama içimden öyle bir şey gelirdi. Hacca gittim, oraya gidince:

“—Hacıefendi hakkını helal et” bana dedim. “Benim içimden böyle geçiyordu ama yanlışmış bu geçiş, hakkını bana helal et.” dedim.

Çünkü ben de ona katıldım, boyuna gidiyoruz şimdi, her gidişte çok faydalar da görüyoruz el-hamdü lillah...

Onun için Cenâb-ı Allah emrettiği gibi, Cenâb-ı Peygamber de diyor ki: (*Ve hucce'l-beyte*) “Beytullah'ı da haccedin, görün!”

Tabii Şimdi televizyonlarda da gösteriyor, levhalarda da görüyoruz, tablolar da görüyoruz ama bu görmek onun kendisini görmek gibi midir ya?

Meselâ, dükkânlarda elbiseler giydirilmiŐ mankenler var, görüyoruz orada ama, canlı kimsenin haliyle o bir olur mu hiç?

(*Va'temir*) "Bir de umre var. Hac mevsiminden ayrı mevsim-lerde Kâbe'yi ziyaret etmek." Şimdi gitsek meselâ bir umre olur, hac olmaz. Hac ancak Zilhicce'nin dokuzuncu, onuncu günlerinde oluyor. Binâen aleyh, ondan gayri günlerdeki yapılan ibadete umre derler, bunu da yap!

Daha? (*Ve berra vâlideyke*) "Ama ananı babanı unutma ha! Anana babana ihsan et, onlara ikram et; onları zme, onları darıltma, onları incitme; onların bedduasını da alma! Onların daima hayır duasını almak için, elinden geldiği kadar onlara ikram ve ihsan et.

(*Ve sıl rahimeke*) "Akrabanı da bırakma ama." Yalnız ananı babanı değil akrabanı da bırakma; amcan, dayın, teyzen, halan... Kimler varsa bunları da gidip ziyaret edeceksin, yardıma muhtaçlarsa yardım da edeceksin.

(*Ve akırı'd-dayfe*) "Misafirine de ikram et! Konaklat, alıkoy onu evinde, yedir içir misafirine..."

Daha? (*Ve'mur bi'l-mârûfi, ve'nhe ani'l-münkeri*) "İyilikle emret, kötülüklerden de insanı uzaklaŐtırmaya çalıŐ!"

(*Ve zül me'a'l-hakkı haysümâ zâle*) Yukarıda dedi ya, “Hakkı kabul et.” Burada da diyor ki “Hak nerede olursa, hak ile beraber ol, sabit ol, haktan ayrılma!”

Bugün hak üzerinde olursun da yarın dönersin, öyle dönek olma, hak üzerinde sabit ol. Hakkı ara, bul ve o hakkın üzerinde sebat eyle!

h. Haramlardan Sakın!

Bir tane daha okuyayım kâfi gelsin.

Ahmed ibn-i Hanbel, Beyhakî ve Tirmizî Ebû Hüreyre Hazretleri’nden rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

إِتَّقِ الْمَحَارِمَ تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ وَارْضَ بِمَا
قَسَمَ اللَّهُ لَكَ تَكُنْ أَعْنَى النَّاسِ وَأَحْسِنُ إِلَى
جَارِكَ تَكُنْ مُؤْمِنًا وَأَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ
لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُسْلِمًا وَلَا تُكْثِرِ الضَّحِكَ
فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحِكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ

(هـ. ت. طس. حم. ع. عن أبي هريرة)

RE. 13/7 (*İttaki'l-mehàrim, tekün a'bede'n-nâs; ve'rda bimâ kasema'llàhu lek, tekün ağne'n-nâs; ve ahsin ilâ cârike, tekün mü'minen; ve ehibbe li'n-nâs, mâ tühibbu li-nefsik, tekün müslimen; ve lâ tüksiri'd-dahk, feinne kesrete'd-dahki tümîtü'l- kalb*)

(*İttaki'l-mehârimi*) “Haramlardan kork, kaçın. İtteki'l- mehârimi, ne kadar haram varsa, günah varsa ki bunları yazdık, şimdi günahların adedi 1250’yi geçti, ki bunlar hepsi haramdır.

Bu haramların hepsinden kaçınmak lazım, ki ne olur? Bak ne kadar güzel: (*Tekün a’bede’n-nâsi*) “Sen haramlardan kaçındığın, korktuğun müddetçe nâsın en âbidi olursun!”

Nâsın en âbidi, Allah’tan korkup yasaklardan kaçınanlar, bir.

(*Ve’rda bimâ kasema’llàhu lek*) “Allah-u Teâlâ’nın taksimine razı ol.”

Solcular gibi, “Hep beraber olalım, zengin de bir, fakir de bir olsun!” diyerekten kıyamet koparma! Peygamber SAS bak diyor ki: (*Ve’rda bimâ kasema’llàhu leke*) Allah-u Teâlâ’nın taksimine razı ol!

Allah sana ne verdi? Kimisine 5 veriyor, kimisine 10 veriyor kimisine 100 veriyor; hiç karışma! Ne verdiyse sana ona razı ol.

“—E ona çok verdi ya?”

Ona çok verdiyse Allah’a şikâyet et. Allah’ın işine karışma, bu da şirk olur.

¹⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s275, no: 2227; Taberânî, *Evsat*, c.VII, s.125, no: 7054; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.310, no: 8081; Beyhakî, *Şuabü’l-İmân*, c.VII, s.500, no: 11128; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XI, s.113, no: 6240; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.477, no:991; Temmâmü’r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.48, no:47; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIX, s.321, no:6024; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.242, no:44312; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.IXL, s.310, no:42609.

“Allah-u Teâlâ’nın taksimine razı ol; ne olacak? (*Tekün ağne’n- nâs*) Sen o zaman insanların en zengini olursun.”

İnsanların en zengini, Allah’ın verdiği razı olandır. Allah’ın verdiği razı olmuyorsa, onun ne karnı doyar, ne gözü doyar.

Bak şimdi ama: (*Ve ahsin ilâ cârike*) “Komşuna da ihsan et ama... Komşunu bırakma, ona ihsan et, ikram et!”

Komşu diye geçme aziz kardaş! Komşu akrabandan daha iyidir. Akraban mesela Bursa’da akraban var, Ankara’da akraban var. Allah esirgeye sana bir rahatsızlık geldiği vakitte Ankara’daki akraban, Bursa’daki akraban gelinceye kadar senin imdadına komşun yetişecek; cenazen varsa o kaldıracak, hastalığın varsa imdadına o yetişecektir.

Binâen aleyh komşu hakkı en büyük günahdır. Komşuyu benimsemezlik yapma! Komşun belki fakirdir, belki zayıftır, belki miskindir; ne olursa olsun komşunun hakkına riayet et, onun elinden tut, ona yardımcı ol ki, (*tekün mü’minen*) mü’min olasın.”

Bak bak bak! “Sen mü’min olmak, kâmil bir mü’min istiyorsan, komşuya ihsan et!”

Komşuna ihsan ettiğin zaman, sen kâmil bir mü’min olursun. Bu çok şiddetli, yani namazı şöyle kılırsan, orucu böyle tutarsan, haccı böyle yaparsan demiyor; “Komşuna ikram ettiğin müddetçe nâsın mü’min-i kâmilini olursun.” diyor.

Bunun için bir tane misal söyleyeyim, isimlerini unutuyorum, aklımda kalmıyor ama sahabiden bir zât; evlerinde kurban kesmişler. Gerek Ramazan Bayramı'nın kurbanı, gerek Kurban Bayramı'nın kurbanı, gerekse bazen arada sırada kesiliyor ya evlerde kurbanlar, böyle bir kurban kesilmiş. Valide hanıma demiş ki efendi:

“—Hanımefendi, yanımızdaki yahudi komşuyu unutma ha! Yanımızdaki yahudi komşunun hissesini unutma! Ona da bir hisse ver.”

Yahudi komşu yani, bu böyle demek ki evinin yanında yahudi var. Mesela yahudi mahallesinde oturanlar müslümanlar da vardır. Bu müslümanlar bu yahudi komşularla geçinirken, ona da böyle etinden, yemeğinden, meyvesinden ona da ikram edecek. Bu kurban kesmiş, kurbanından, “O yahudi komşuyu da unutma!” diyor. Geldikten sonra soruyor;

“—Hanım, yahudi komşunun hakkını verdin mi? Yahudi komşunun hissesini verdin mi?”

“—Verdim.” diyor.

O zaman içi rahat ediyor. Komşu olunca, bu komşunun mutlaka sofı olması, bu komşunun şöyle 400 dirhem bir müslüman olması da şart değil; senin beğenmediğin müslüman yahudiden de aşağı değil ya!

Bak burada çok iş var! O zaman ne olacak?

(*Tekün mü'minen*) “İşte o zaman mü'min-i kâmil olursun sen, komşuna ikram ettiğin zaman...”

(*Ve ehibbe li'n-nâsi mâ tühıbbü li-nefsike*)
“Kendin için ne istiyorsun, neleri seviyorsun;
insanlar için de onu seveceksin. Kendin için
sevdiklerini insanlar için sevdiğin vakitte,
(*tekün müslimen*) o zaman da müslüman
olursun.”

(*Ve lâ tüksiri'd-dıhke*) “Çok gülme ama;
(*feinne kesrete'd-dıhki tümîtü'l-kalb*) çok
gülme, zevk ü sefâ kalbi öldürür.”

Kalbin öldükten sonra, senin yaşamana lüzum
yok. Kalp öldükten sonra insanların yaşamasına
hiç lüzum yok.

Allah kusurlarımızı affetsin... Cenâb-ı Hak
cümlemizi affetsin, tevfiât-ı samadâniyesine
mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu
kulların arasına cümlemizi kabul etsin...
Peygamber'imizin şefaatine mazhar eylesin...
Cenâb-ı Peygamber'in yolundan bizleri
ayırmasın...

Ama Cenâb-ı Allah emrediyor:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

(الحزاب: ٥٦)

(*Inna'llâhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-
nebiyyi, yâ eyyühe'llezîne âmenû sallû aleyhi
ve sellimû teslîmâ.*) “Allah CC ve melekleri
Rasûlüllah'a salât ederler. Ey iman edenler, siz
de Rasûlüllah'a salât eyleyin, selâm getirin!”

Rasûlullah'a salât ü selâm etmemizi Cenâb-ı Hak emrediyor. Binâen aleyh, bir salât ü selâma on tane mükâfat veriyor Cenâb-ı Hak... Bir kere salât ü selâm ediyoruz, 10 tane mükâfat veriyor, 100 tane edersek 1000 tane mükâfat alıyoruz.

Binâen aleyh, her müslüman en aşağı günde Peygamberimiz'e 100 defa salât ü selâmdan geri kalmamalı. Giderken, söyle git işte:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

(*Allâhümme salli alâ muhammedin, ve alâ âli muhammed*) “Allahım, Muhammed AS'a ve âline salât eyle!”

Dükkânda otururken, işin olmadığı sırada söyle dur. Hiç olmazsa günde 100 kere *Allah* de... Yüz kere, *Lâ ilâhe illa'llah* de... Yüz kere;

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ

وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(*Lâ ilâhe illa'llahu vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü, yuhyî ve yumîtü, ve hüve alâ külli şey'in kadîr*) de... Yüz kere de;

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ

أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

(*Sübhàna'llâhi, ve'l-hamdü li'llâhi, ve lâ ilâhe illa'llàhu va'llàhu ekber, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm.*) de.

Kıyamet günü, bunları diyenlerin sevabından daha çok kimse sevaplı gelemeyecek. Ancak sen 100 dediysen, o da 200 dediyse, o 200 diyen seni geçmiş olacak. Yoksa başka türlü bunları geçen olmaz, *sâbikùn* bunlar olacak.

Onun için bu gibi tesbihâtı da dilimizden bırakmayalım; bunlar abdest istemez, namaz gibi şerâiti yoktur; giderken, tayyarede, yolda, atta, arabada söyle dur! Dilini alıştır, gönlünü de oraya bağla, daima Allah ile olmuş olursun.

Bunları yaptıkça da insanın içine Allah korkusu yerleşir, emr-i ilâhîden insan son derece korkar. Allah'ın emrini yapmamaktan çekinir, günahları işlemekten de korkar. Bakarsın memleket de bal gibi olur.

Sana yine bir tane misal söyleyeyim:

Eskiden rakı içiliyormuş, şarap içiliyormuş; günah değil, haram değil, yani Peygamberimiz'in zamanında, evvelki ilk İslam devrinde içki içiliyor. İçkinin durumu ile ilgili bir vahiy gelmiş:

“—İçki zararlı şeydir, içmeyin.”

Sonra üçüncü bir vahiyle yasaklığı emrolunmuş: “İçki haramdır!” Bitti. Zararlıdır dedi, bu sefer haramdır, bitti artık.

إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ
مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

(المائدة: ٩٠)

(*Inneme'l-hamru ve'l-meysiru ve'l-ensàbü ve'l-ezlâmü ricsün min ameli's-şeytànî fectenibûhu lealleküm tüflihûn*) [İçki, kumar, dikili taşlar (putlar), fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki, kurtuluşa eresiniz.] (Maide, 5/90) ayeti inince, Cenâb-ı Peygamber dedi ki;

“—Git ilan et sen, Medine sokaklarında, içkinin, şarabın haram olduğunu duyur halka.”

Zâtın birisi çıktı, adları var ama hatırımda kalmıyor tabii:

“—İçki haram oldu!.. Duyun!” diye ilan yaptı.

Bütün evlerde şaraplar hazırlanmış, yıllık şarap küplere doldurulmuş duruyordu. “Haram!” denildiği vakitte herkes küpünü çıkardı, sokaklara “Çaat!” diye atıyor, kırılıyor; Medine sokakları dökülen şaraptan âdeta sel halini aldı. Kimsenin evinde saklanmış bir küp kalmadı, içki kalmadı.

O zamanki ashâb-ı kirâmın haline bak, bir de şimdi bizim halimize bak! Bugün içkinin ne kadar zararlı olduğunu dünyada bilmeyen yok gibi, fakat insanlar iptilaya düştükleri vakitte bu iptiladan kurtulmak da çok zor.

Onun haram olduğunu biliyor, zararlı olduğunu da biliyor, bildiği halde de ümmetin bu durumu üzerinde ne dersiniz deyin.

Allah pis huylardan, pis ahlâklardan cümlemizi kurtarsın...

Kötü huylar ve ahlâklar cemiyete zarar, ahiretine zarar, kendisine zarar, herkese zarar. Bir içki içen adam, günde kaç para harcar? Herhalde 50 liradan aşağı içki masasından kalkamaz.

Bu 50 lirayı bir hayra verseydi, yahut bir evi yoksak evini almak için biriktirseydi, çoluk çocuğuna bol bol yemeler, içmeler tedarik etseydi daha hayırlı olmaz mıydı?

Ama iptilalar çok fenadır, Allah öyle kötü îtiyatlara bizi düşürmesin...

Kötü îtiyatların altından kalkmak esaretten kurtulmak kadar zordur. Esaretten kurtulmak bir derece kolay, fakat kötü îtiyatların altından kurtulmak çok zordur.

Onun için, ana babaların büyük vazifeleri vardır ki evlatlarını kötü îtiyatlara alıştırmamak için dört gözü açık olmalı! Evladın üzerinde çok titizlikle durmalı!

Hasta olduğu vakitte nasıl titriyoruz, bu hastalık bunu öldürür diye korkuyoruz. Ölürse ölsün varsın, bir an evvel eceli gelmiş gitmiştir; fakat ahlâksız olarak yaşarsa, ne kadar zarar memlekete!

Onun için Allah hepimizi affetsin de evlatlarımızın üzerinde titizlikle durup, onları kötü îtiyatlara alışmaktan muhafaza etmeyi nasib eylesin...

El-fâtihah!

Mehmed Zâhid KOTKU

14. 09. 1975 İskenderpaşa Camii

(8 Ramazan 1395)

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

